

for myndighederne og medlemmerne af det tyske mindretal.

Samme forebyggende sigte har Den europæiske Kommission mod Racisme og Fremmedhad, ECRI, der i 2001 afgav rapport om Danmark. Her blev det kritiseret, at der i forhold til flygtninge og indvandrere var problemer med diskrimination, og at de foranstaltninger, der gennem de senere år var gennemført for at modvirke disse fænomener ikke havde haft tilstrækkelig effekt. Rapporten gav som bekendt anledning til betydelig offentlig debat.

Overvågning ved Ministerkomiteen og Den parlamentariske Forsamling finder både sted i forbindelse med optagelsen af nye medlemmer og i tiden derefter. Dette gælder navnlig for medlemmer med svage demokratiske traditioner. Tilstedeværelsen af voldelige konflikter kan også give grund til at frygte krænkelse af Europarådets principper. Som led i optagelsen af Armenien og Azerbajdjan blev det besluttet at iværksætte en særlig overvågning, både af landenes udvikling mht. demokrati og menneskerettigheder og af deres skridt til en fredelig løsning af den indbyrdes konflikt. Særlige temaer for overvågning er mediesituationen og tilstedeværelsen af politiske fanger.

Særlig interesse har der været forbundet med udstationeringen af 3 eksperter udsendt af Europarådet til den russiske menneskerettigheds-kommissær Kalamanovs kontor i Tjetjenien. Indberetninger herfra til generalsekretæren har dannet grundlag for månedlige rapporter til Ministerkomiteen, hvor Kalamanov ved flere lejligheder selv har været til stede. Der har i nogen tid været overvejelser om at udvide mandatet for europarådseksperternes arbejde og herunder også den geografiske afgrænsning heraf.

Navnlig i forbindelse med vurderingen af ansøgerlandenes opfyldelse af medlemskriterierne er der et samspil mellem Ministerkomiteen, som træffer den endelige afgørelse, og Den parlamentariske Forsamling. På pragmatisk vis er der blevet skabt en i det store og hele fornuftig arbejdsdeling på dette område. Hvad angår de to organers monitoreringsvirksomhed i øvrigt er der mange eksempler på et konstruktivt samarbejde, hvor indsatsen komplementerer hinanden. Det gælder f.eks. i forhold til Ukraine, hvor Den parlamentariske Forsamlings grundige rapporter i samspil med Ministerkomiteens undersøgelser har dannet basis for projektstøtte og hjælpeprogrammer. Sådan opfølgende virksomhed ydes oftest uden den store offentlige bevå-

genhed, men er en central og særdeles værdifuld del af Europarådets arbejde. I samme forbindelse kunne også nævnes arbejdet, der udføres af Kongressen for Kommunale og Regionale Myndigheder med henblik på at rodfæste det borgernære demokrati. Endvidere kan medlemslande med behov for bistand til at bringe deres forfatninger i overensstemmelse med Europarådets principper få hjælp af Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Ret (Venedig-kommissionen).

Overordnet set tegner der sig imidlertid et uens billede af de mange former for overvågning. Dette gælder ikke mindst hvad angår forholdet mellem Ministerkomiteen, der som udgangspunkt tilrettelægger sit arbejde tematisk og Den parlamentariske Forsamling, som overvejende baserer sig på landegennemgang. Nationale myndigheder, der inden for kort tid skal besvare de samme spørgsmål til, hvad de opfatter som to forskellige afdelinger af Europarådet, kan med en vis ret føle, at kræfterne kunne have været bedre anvendt.

4. Nye aktivitetsområder

Europarådets knap 180 samarbejdskonventioner dækker et meget bredt sagligt felt og stiller ofte præcise krav til medlemslandenes lovgivning og administrative praksis. Europarådet udøver derved en vigtig normsættende rolle. De grundigt forberedte konventionstekster inden for centrale politikområder som f.eks. det retslige område, det sociale område og kulturpolitikken har traditionelt udgjort kitteret i Europarådets virksomhed. I den nye europæiske virkelighed har denne normskabelse imidlertid en videregående politisk betydning, således som det bl.a. blev udtrykt på ministerkomiteens 50 års jubilæums-samling i Budapest i foråret 2000, hvor der taltes om »en styrkelse af den politiske, retslige, sociale og kulturelle sammenhængskraft i Europa« gennem denne indsats fra Europarådets side.

I den løbende dialog i ekspertkomiteer og arbejdsgrupper følges implementeringen af reglerne. Europarådets arbejdsform vil ofte omfatte, at der iværksættes multidisciplinære projekter og afholdes møder eller konferencer med deltagelse af de ansvarlige ministre. Det var f.eks. tilfældet ved Europarådets justitsministermøde i Moskva i oktober 2001. Eksempler på komplekse problemstillinger, der indenfor den seneste tid har fundet udtryk i konventionstekster er bioetik, forholdet mellem menneskerettigheder og biomedicin, beskyttelse af personlige data i rela-